

Çığ

• ığ

- Farklı nedenlerden dolayı kar kütlelerinin, dağdan aŐaĖıya doğru kaymasıdır. Bol kar yaĖıŐı olduğunda, taze kar tabakasının alttaki eski tabakayla iyi kaynaŐmaması sonucu, rzgrın kaldırdığı büyük bir kar kitesinin aşağı inerek alttaki kar tabakası üzerinde kayması sonucu ve bir hayvan veya kayakının oynak kar tabakasını çiğneyerek harekete geçirmesi sonucu çığ oluşabilir.

• **ÇIĞ OLUŞUMUNU ETKİLEYEN FAKTÖRLER**

- Arazi: Eğim ne kadar fazlaysa, tehlike o kadar büyüktür. Yüzde 30'luk bir eğim çığ oluşumu için yeterlidir. Gölgede kalan sırtlarda çığ tehlikesi, güneş gören yerlere göre daha fazladır.
- Taze kar: Taze kar tabakası ne kadar kalınsa, çığ tehlikesi o kadar büyüktür. Kötü hava şartlarından sonra güneşin açtığı ilk gün çok risklidir.
- Fırtına: Kar fırtınası olduğunda, kar tanecikleri dönerek uçuşur ve rüzgarsız sırtlarda birikir. Tepe üstlerinde dalga şeklinde birikmiş kar, alttaki sırta çığ tehlikesini gösterir.
- Kar tabakası: Karın tabaka halinde kaydığı yerlerden uzak durmak gerekir. Dipten gelen boğuk sesler de tehlike işaretidir.
- Isı: Kar yağışından sonra ısı birden düşerse, yeni kar tabakası alttakine iyi işleyemez. Hava ısındığında da kar gevşer ve tehlike artar. Bu nedenle baharda daha çok çığ olur.

- **Çığ tipleri**
- Kopma şeklini esas alan bir kıstasa göre Gevşek Kar Çığı ve Kar Dilimi Çığı olmak üzere iki türe ayrılır. Her birinin
- karışımı kuru veya ıslak kar ve su içerebilir. Her iki türde de kopma, genellikle kar örtüsünün üste yakın tabakalarında gerçekleştiğı için yüzey çığları içinde sınıflandırılırlar.

- **1. Gevşek Kar Çığı**
- Kar örtüsü içindeki zayıf tabaka yüzeyde veya yüzeye yakın bir yerde oluştuğunda gevşek kar çığı meydana gelir. Kar örtüsü tek bir noktadan kopar, ufak kar döküntüleri saçarak yuvarlanmaya başlar. Yuvarlandıkça daha fazla kar toplar ve bir üçgene benzer biçimde aşağı doğru genişler. Gevşek kar çığlarına doğada çok sık rastlanır. Genellikle çok fazla kar içermezler. Büyük ölçüde can ve mal kaybına neden olacak kadar tehdit oluşturmazlar.
- **2. Kar Dilimi Çığı**
- Zayıf kar tabakası, güçlü bir tabakanın hemen altında oluştuğunda kar dilimi çığları meydana gelir. Kar örtüsü bir çizgi boyunca tek birim halinde kopar. Kütle halindeki kar, kütüphane rafında duran kitapların aniden yere boşalması gibi dökülür, çatlayarak kırılır ve kar dilimleri şeklinde yamaçtan aşağı kayar.

- ığ genellikle çok hızlı gelişir ve hareket eder. Bu nedenle, çığın oluşması fark edildikten sonra mümkün olduğunca hızlı ve soğukkanlı olunmalıdır. ığın başlangıç anından sonra, bina içinde değil dışarıda bulunuyorsanız;
- ığ başladığında, çığın büyüklüğüne, hızına, patikanın genişliğine, etrafta bulunan araçlara ve var olan daha güvenli yerlere bağlı olarak, o alandan çok hızlı bir Şekilde ayrılmaya karar verin.
- ığın daha yavaş ve yüksekliğinin az olduğu kenar kısımlarına ulaşmaya çalışın.
- Bağırarak veya başka ses kaynaklarını kullanarak, diğer insanları uyarın.

- Ne Yapılabilir?
- Eğer ığa yakalanmanız kesin ise veya o anda kayak yapıyorsanız, kayak batonlarını ve kayakları çıkarıp atın, sabit bir ağaç, kaya veya başka bir cisme tutunmaya çalışın.
- Kırılmış ağaç ve kaya parçalarından uzak kalmaya veya korunmaya çalışın.
- Yerden de destek alarak yüzme hareketi yaparak akan karın üstünde kalmaya çalışın.
- Ağzınızı sıkıca kapatın, mümkünse kafanız
- karın altında kaldığı anda uzun süre nefesinizi tutun.

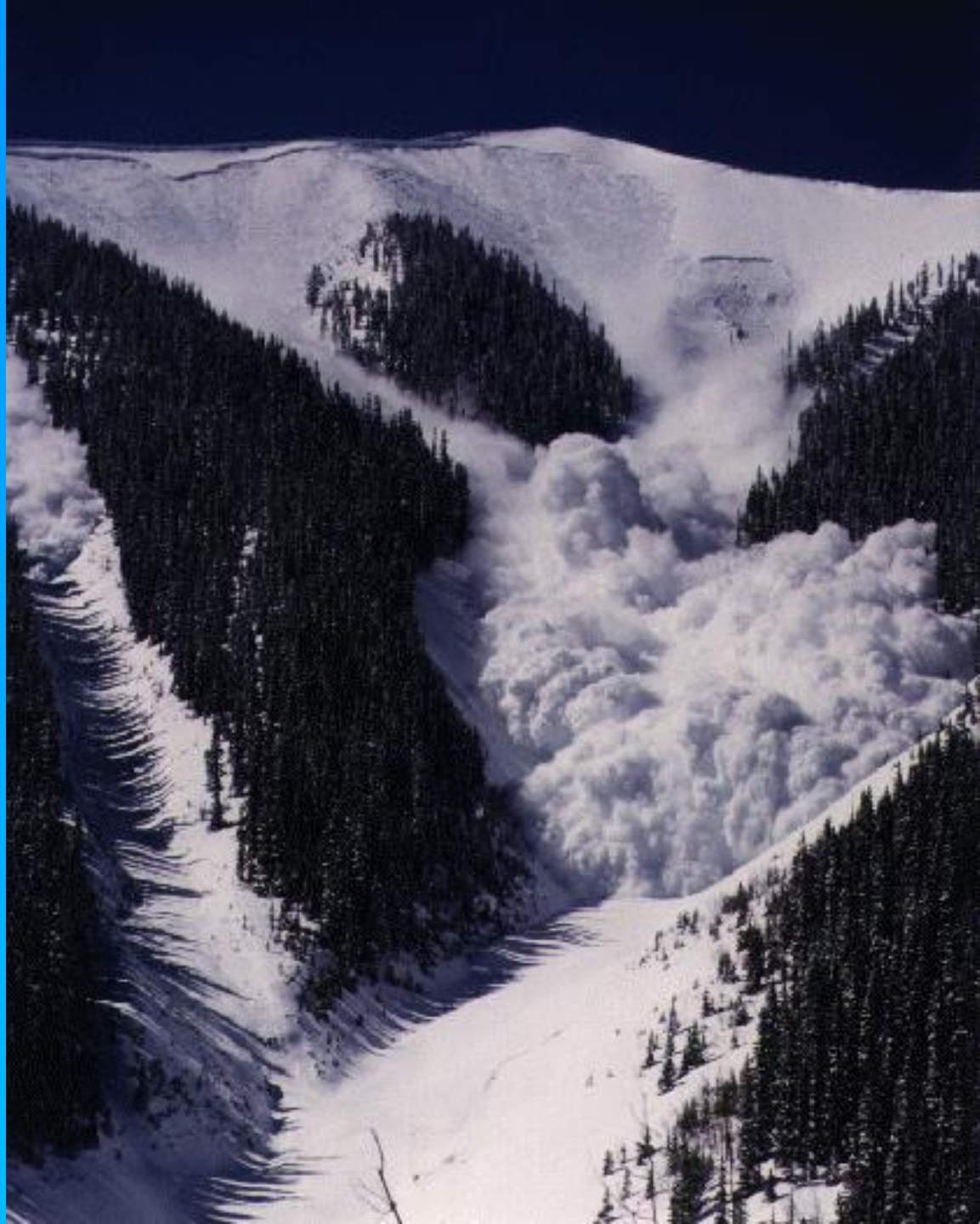
- Önerilen başka bir yöntem de akış sırasında oturma pozisyonu almaktır. Bu yöntemde bacaklar ve kollar birbirlerine yapıştırılır ve çığ durmadan kısa süre önce, bacaklar ile yeri sertçe iterek kalkmaya çalışılır.
- Çığ durmadan önce mutlaka bir elinizi ağız ve burnu kapatacak şekilde yüzünüzde, diğer elinizi de başınızın üzerinde (yüze doğru uzatarak) tutun ve kar altında kaldığınız zaman boyunca hayati önem taşıyacak olan nefes boşluğunu genişletin. Bu arada başınızı sağa sola çevirerek boşluğu büyütebilirsiniz.

- Hava kesesi, çok küçük olsa bile ağız ve burnun kar ile dolmaması demektir. Kesenin varlığı, kazazedenin her zaman kurtulma şansının olduğunu ümit etmesini sağlar.
- Karda ses iletimi az olmasına rağmen, yüzeye yakın olduğunuzu hissediyorsanız bağırarak faydalı olur.
- Bazı olaylar ve araştırmalar göstermiştir ki, sırt çantası taşıyan insanların çığın topuğu civarında yüzeyde kalma şansları, taşımayanlardan daha fazladır.

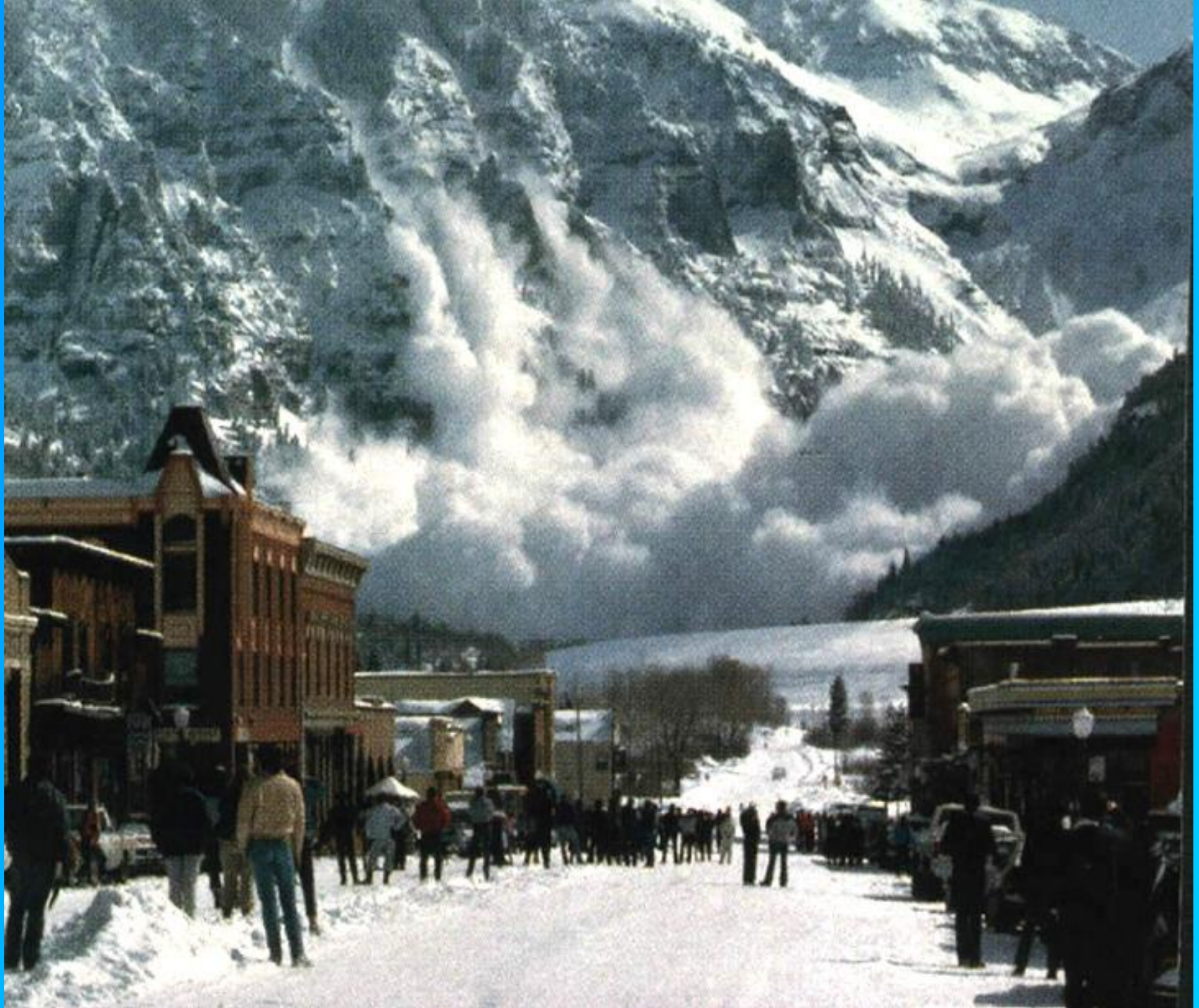
- **Önlemler**
- Çığ sırasında bir aracın içinde bulunuyorsanız motoru durdurun.
- Araçtaki oksijen miktarını korumak için sigara içmeyin, ateş yakmayın.
- Telsiz varsa çağrı yapın ve telsizi alıcı konumunda sürekli açık tutun.
- Dışarı korna ve ışık verecek herhangi bir alet faydalı olabilir.
- Araçta bir çubuk veya benzeri bir alet varsa bunu kar içinde yukarı doğru batırıp kurtarmaya gelecek olanların çubuğu görmelerini sağlayabilirsiniz.
- Son olarak aracı çevreleyen kırı kazmaya çalışın. Ancak, kazarken kendinizi güvende hissetmiyorsanız araç içinde kalmanız daha emniyetlidir.

Stifford Pinchot National Forest

USFS Photo, October 1997

SierraDescents.com

